

Beograd, 4. jun 2026. godine

Saopštenje Medusektorske radne grupe NKEU za praćenje sprovođenja Reformske agende Republike Srbije

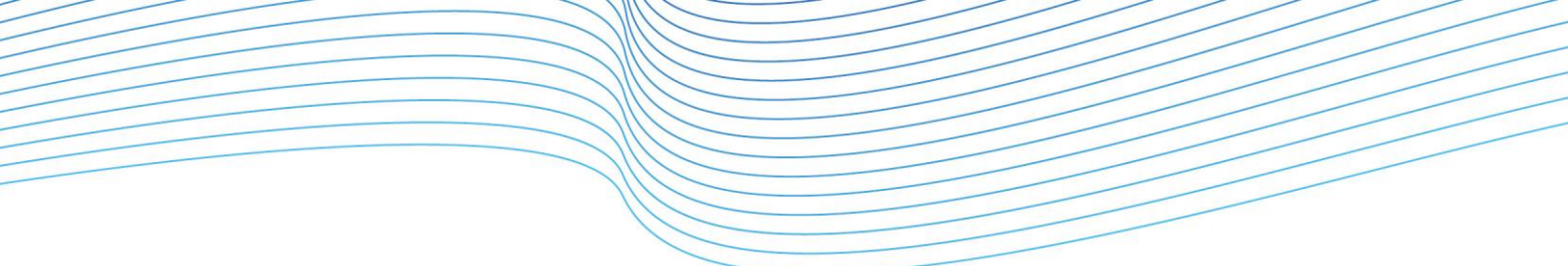
- Transparentnost kao uslov, ne kao usluga -

U Beogradu je 3. juna 2026. godine održana druga sednica Nadzornog odbora za praćenje Instrumenta za reformu i rast (RGF), tripartitnog tela u okviru kojeg Nacionalni konvent ima punopravno članstvo sa pravom glasa. Sednici su prisustvovali predstavnici Evropske komisije, državnih organa Republike Srbije, civilnog društva, ambasada država članica i međunarodnih organizacija. Na dnevnom redu bili su pregled sprovođenja RGF po svim oblastima Reformske agende, pitanja upravljanja i monitoringa, revizija i kontrola, WBIF investicije, kao i komunikacija i vidljivost.

Medusektorska radna grupa (MRG) je pozdravila odluku Vlade Srbije da zahteve za isplatu sredstava iz RGF-a objavi na sajtu Ministarstva evropskih integracija. Zahtevi za isplatu sredstava sadrže detaljne opise aktivnosti sprovedenih u realizaciji reformskih koraka za koje Vlada tvrdi da su ostvareni, te je njihova transparentnost od velikog značaja za eksterni monitoring od strane civilnog društva, kao i za širu odgovornost javnih vlasti Republike Srbije. Ovaj korak, koji je usledio nakon godinu dana pregovora i insistiranja od strane MRG, pokazuje da dijalog u okviru Nadzornog odbora može da proizvede konkretne rezultate.

Međutim, transparentnost mora biti sistemska, a ne selektivna. Predstavnici MRG su stoga pozvali Vladu da ovaj pozitivan presedan proširi i na sve nacрте propisa i strateških dokumenata koji se dostavljaju Evropskoj komisiji na mišljenje. Ovi dokumenti bi, bez izuzetka, trebalo da budu dostupni javnosti putem platforme eKonsultacije, kao dokumenta od velikog interesa za javnost Srbije.

Na sednici su predstavnici Evropske komisije saopštili da je Komisija preliminarno pozitivno ocenila reformski korak koji se odnosi na povećanje transparentnosti svih projekata ugovorenih po međuvladinim sporazumima. Prema Reformskoj agendi, ovaj korak podrazumeva objavljivanje (počev od decembra 2024. godine) ugovora koji proističu iz međuvladinih sporazuma, a koji se najčešće odnose na velike infrastrukturne projekte. Prema nalazima Prvog izveštaja MRG o praćenju implementacije Reformske agende, ministarstva su postavila posebne stranice na svojim sajtovima, ali kompletni tekstovi ugovora i dalje nisu objavljeni, iako tekst Reformske agende to eksplicitno zahteva. Pozitivna ocena koraka čije ključne pretpostavke za realizaciju nisu ispunjene šalje pogrešan signal i podriva kredibilitet čitavog Instrumenta. MRG je pozvala Komisiju da preispita ovu preliminarnu ocenu i insistira na dostizanju maksimalne transparentnosti u ovoj oblasti, naročito imajući u vidu da Reformska agenda od sredine 2027. godine, takođe, predviđa i ukidanje svih zakona i uredbi kojima su uvedeni izuzeci od primene Zakona o javnim nabavkama, kao drugog ključnog mehanizma kroz koji se zaobilaze pravila o javnim nabavkama.

Predstavници MRG su, takođe, ponovili duboku zabrinutost civilnog društva zbog nedavnih izmena Uredbe o analizi efekata propisa i Uredbe o metodologiji upravljanja javnim politikama. Ove izmene uvode široko definisan izuzetak od obaveze sprovođenja analize efekata i procesa konsultacija za akte koji se usvajaju u okviru pregovaračkog procesa o pristupanju EU, ali bez jasnih pravnih kvalifikacija o tome koja pravila se u takvim slučajevima primenjuju. MRG smatra da ovakav pristup nije u skladu sa duhom Reformske agende i poziva Vladu da hitno povuče ove izmene.

Srbija je trenutno jedina zemlja Zapadnog Balkana kojoj su isplate iz RGF-a ugrožene zbog upitne ispunjenosti preduslova za pristup sredstvima koji se odnose na demokratiju i vladavinu prava. U takvim okolnostima, kredibilitet procesa ne može počivati isključivo na institucionalnom dijalogu iza zatvorenih vrata. Javnost ima pravo da zna kako Vlada argumentuje ispunjenost preuzetih obaveza, kao i da na te argumente može da reaguje pre nego što Komisija donese odluku.

MRG ostaje posvećena konstruktivnom i nezavisnom praćenju implementacije Reformske agende i spremna je da nastavi saradnju sa svim akterima u cilju otklanjanja prepreka za pristup sredstvima koja su Srbiji neophodna. Podsećamo da Srbija kroz Instrument za reforme i rast može da povuče gotovo 1,6 milijarde evra bespovratnih sredstava i veoma povoljnih zajmova za reforme sprovedene do kraja 2027. godine, u skladu sa Reformskom agendom.